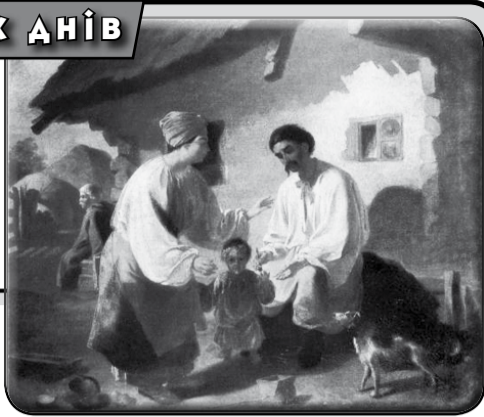

До Шевченківських днів

НАЦІОНАЛЬНЕ В МИСТЕЦЬКІЙ СПАДЩИНІ Т.Г.ШЕВЧЕНКА

Наступного 2014 року весь світ відзначатиме 200-річчя від дня народження видатного українця, безсмертного поета та живописного генія Т.Г.Шевченка. Пензель і олівець вабили його творчу уяву не менше, ніж слово. «Нарисую види, які є на Україні, чи то історію, чи то красою прикметні, вдруге — як теперішній народ живе, втретє — як колись жив і що робив» — писав Т.Шевченко.

Рідна Україна, її земля, історія, природа завжди вабили Шевченка — художника. Сповнений творчих сил, пориваний і пошуків, художник намагається відтворити життя народу, його побут, звичаї, обряди, фольклор. Далекими від академічних канонів, реалістичними за виконанням і демократичними за змістом є картини «Селянська родина», «На пасіці», «Катерина», «Сліпий».

На полотні «Селянська родина» художник відтворив родинну сцену біля селянської хати: молоде подружжя тихої вечірньої пори вітається першими несміливими кроками дитини. Сніп яскра-

вого сонячного світла падає на стіну хати, освітлює обличчя батьків, виділяє білий одяг чоловіка і сорочку жінки, зупиняється на дитячій голівці і на дідові, який гріється на призьбі. Всі інші деталі затінені. Цей прийом художника дає можливість зробити акцент на центральних постатях, відтворити простір і повітря, яким неначе напоєна картина. Велика емоційність і національна своєрідність картини значною мірою зумовлені ще й колірним рішенням.

Працюючи над картиною «На пасіці» Т.Шевченко при побудові композиції уникає «академічних» умовностей, вводить справжню широку палітру спекотного літнього дня. Простір художник передає за допомогою світла і тіні. Постаті батька і дитини вирізняються на тлі залитої сонцем лісової галявини. Чудово передана атмосфера гарячого літнього дня, коли люди в затінку шукають порятунку від спеки.

Зберігся ескіз до картини «На пасіці». Внизу аркуша чорнилом написано автором: «Батько в пасіці вулики добає, а діточки несуть йому обід».

Роботи Т.Шевченка пронизані оптимізмом, вірою в любов і добро.

«...Добре жись Тому, чия душа і дума Добро навчилася любити! Не раз такому любу

стане, Не раз барвінком зацвіте. Отак буває в темну яму Святее сонечко загляне, І в темній ямі, як на те, Зелена травка проросте».

Демократизм реалістичного образу, майстерне розв'язання колористичних і світлотіньових завдань, відтворення повітряної перспективи становлять картини «Селянська родина» та «На пасіці» на рівні найвищих здобутків українського побутового жанру.

Т.ГАЙ, зав.художнім музеєм.

«ЖІНКА РОКУ— 2012»

Організаційний комітет, співголовами якого є міський голова Ю.І.Бодров та голова «Уманьтеплокомуненерго»; Спілки жінок міста В.А.Чорна, на своєму засіданні відзначили вклад жінок міста в соціально-економічний розвиток та культурне життя Умані. Цій славній традиції більше десяти років і почесне звання лауреатів отримали за цей час 152 уманчанки. Цього року члени організаційного комітету звання лауреата «Жінка року — 2012» присвоїли традиційно одним з кращих представниць жіноцтва Умані. Ось їхні прізвища:

Наталія Петрівна Бурдейна (номінація «Працівник сфери торгівлі») — заступник завідувача відділом центрального гастроному; Раїса Миколаївна Зозуля (номіна-

ція «Зразок професійної праці» — секретар-друкарка КП «Уманьтеплокомуненерго»; Зоя Василівна Караджаєва («Працівник сфери житлово-комунального господарства») — двірник РЕУ-1; Оксана Олександрівна Каліничук («Працівник транспортної сфери») — фінансовий директор ТОВ «Круїз-авто»; Тамара Євгенівна Кучеренко («Жінка-науковець») — доктор економічних наук, професор УНУС; Зінаїда Макаришна Кучеренко («Працівник сфери освіти») — оператор комп'ютерного набору відділу освіти; Наталія Сергіївна Мамчур («Берегиня народних традицій») — викладач кафедри української літератури та українознавства УДПУ; Леся Миколаївна Ма-чуська («Працівник сфери

податкової служби) — перший заступник начальника Уманської ОДПІ; Тетяна Миколаївна Моголюк («Жінка-мати») — вчитель; Тетяна Петрівна Мусатова («Жінка-лікар») — педіатр дитячої міської лікарні; Меланія Климентівна Приходько («Працівник соціальної сфери») — заступник завідувача відділення управління праці та соціального захисту населення, голова первинної організації Товариства Червоного Хреста; Тетяна Василівна Пшеничнюк («Працівник фінансової сфери») — заступник начальника фінансового управління міської ради; Наталія Дмитрівна Щербина («Медицина сестра») — міська лікарка №3.

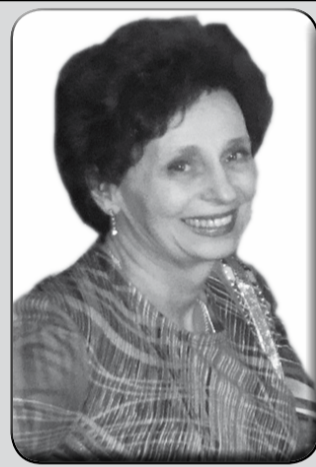
Урочисте вручення нагород і подарунків відбулося напередодні 8 Березня.

В.КОЗИЦЬКА.

Серед лауреатів «Жінка року» в номінації «Жінка-фінансист» оргкомітет визначив заступника начальника фінуправління міської ради, начальника відділу планування бюджету та фінансів установ бюджетної сфери Тетяну Василівну Пшеничнюк.

Ми чомусь привичені не помічати нелегкої праці фінансистів. Мовляв, які у них проблеми? Акуратно занотовані цифри у колонки, знаходь суму і видавай «ітого». Це якщо не вникати в суть... А якщо вникати, то робиться лаяно від ваги відповідальності, яка лежить на плечах цих фахівців, бо за кожною цифрою — чиясь зарплата в освіті, медицині, комунальній сфері, чийсь ліки, відремонтовані дороги. Зрештою відчасно і високоякісно підготовлених фінансових документів прямо залежить часне планування потреб життєдіяльності міста, відповідні звернення в обласні і київські кабінети про виділення субсидій чи додаткових коштів на покриття дефіциту бюджету.

Багаторічні спостереження і спілкування з працівниками фінуправління міста і району дають підставу стверджувати, що постійне перебування під строгим законом цифр накладає на цих людей своєрідний відбиток. Зазвичай вони не багатослівні (а це переважно жінки!), врівноважені, задумливо зосереджені. На питання відповідають чітко та аргументовано (і це переважно жінки!). Як не дивно, але царство сухих цифр не заважає цим жінкам слідувати за модою, йти з нею «в ногу», постійно демонструю-

РУКА НА ПУЛЬСІ ЦИФРИ

чи і гарний смак, і стрункі постави.

Саме така і Тетяна Василівна, багаторічний заступник начальника управління.

— Там таланить на керівників, — якось сказала одна з працівниць фінуправління. — І колишній начальник Алла Анатоліївна Панчук, і нинішній Алла Василівна Петриченко, і Тетяна Василівна — всі вони і роботу вимагають, і за людей вболівають.

Варто навести кілька речень з клопотання про представлення на звання лауреата

Т.В.Пшеничнюк, за плечима у якої Одеський інститут народногосподарства і понад 40-річний стаж роботи: «Є фахівцем високого рівня, бере участь у формуванні показників плану розвитку мережі, штатів і контингенту бюджетних установ, контролює хід виконання бюджету міста. Має високі морально-етичні переконання, принципова та послідовна в професійних діях, врівноважена і доброзичлива, щедро передає свій досвід молодим колегам».

Характеристика написана у властивій для фінансистів стриманій манері, але влучна, вірна і правдива.

У вишуканому капелюшку, по-дівоному струнка, Тетяна Василівна звично підіймається на 4-й поверх виконкому міськради до свого невеличкого затишного кабінету, щоб знову і знову з головою пірнути в неспокойне море не завжди бажаних і приємних цифр. Але почувается вона в тій чи іншій ситуації комфортно, бо знає «біографію» кожної цифри від її народження і впевнено тримає руку на її пульсі. Кажуть, що в роботі фінансиста це найголовніше.

Переконана в цьому і начальник управління Алла Василівна Петриченко.

— Тетяна Василівна — фахівець найвищого гатунку. Вона надійний «тил» для наших молодих працівників, бо завжди вчасно підкаже і порадить, як діяти в тій чи іншій ситуації. Ми бажали б її гарного здоров'я і подальшої плідної праці в колективі.

В.КОЗИЦЬКА, НА ЗМІНКУ: Т.В.ПШЕНИЧНЮК.

ШАНОВАНА В СЕЛІ ЛЮДИНА

Голові Іванівської сільської ради можна позаздрити. Плідно займається господарською діяльністю йому допомагає досвідчений, висококваліфікований секретар сільради Ірина Петрівна Костюк.

Будь-яку роботу вона виконує швидко, чітко, з глибоким знанням справи. При цьому завжди дотримується закону та нормативних документів. Не пам'ятаю жодної сесії, яка була б недостатньо підготовлена чи на якій не дотримано регламент.

Секретар може надати ґрунтовну консультацію з будь-якого питання як сільському голові, так і будь-якому члену сільської громади, який приходить по допомогу в сільську раду. Секретар завжди рахуєть-

ся з думкою депутатів та членів виконкому.

І.П.Костюк добре володіє комп'ютером, іншими технічними засобами. Робоче місце секретаря чисте, охайне, естетично оформлене, документа-

ція впорядкована якнайкраще. Ірина Петрівна є прикладом відданості в роботі для всіх працівників сільської ради. Має з ними гарні стосунки.

Ввічлива, культурна, доброзичлива у спілкуванні з громадянами, Ірина Петрівна уміє налагодити з усіма хороши контакт, добре знає людей Іванівки та Ярватки, намагається вчасно і результативно вирішити їхні проблеми.

Крім того, Ірина Петрівна є учасником художньої самодіяльності. В 2012 році її заслужено присвоєно звання «Секретар року».

Бажаємо їй нових успіхів в роботі і щастя в особистому житті.

Від імені депутатів та членів виконкому Іванівської сільської ради А.АНДРОЩУК.

До 69-ї річниці визволення Умані від німецько-фашистських загарбників

НЕ ЖЕРТВИ — ГЕРОІ!

Ось уже і моє покоління — учасники, свідки і діти війни — добирає до порогу вічності...

Відійдемо ми, а з нами і цілий пласт історії. То ж, поки ще живі, роздумуймо жаринки пам'яті, не даймо закритися попелом забуття окремим подіям, датам, іменам.

Наближається 69-а річниця визволення Умані і 68-а Великої Перемоги, вже вирости щасливі покоління, які не знають жахів війни, виття сирен, вибухів бомб, заклеваних паперовими стрічками шибок, окопів, холоду, голоду, крові, похоронку...

Але, на превеликий наш жаль і сором, вони уже не знають, хто такий генерал Карбишев, Зоя Космодем'янська, Олександр Матросов, Гуля Корольова, Олег Кошовий, які не знають учасників підпільної і партизанської боротьби, не знають, якою ціною здобувалась Велика Перемога.

Відомо, що на Уманщині було 5 підпільних груп (але про них — окрема тема).

Найчисленнішою з них була група Сомова Олександра Петровича, створена ним з лікарів, фельдшерів, фармацевтів, учнів фармшколи. Ризикуючи життям, підпільники передавали партизанам і військовополоненим бинти, вату, марлю, ліки; в лісах, селлах, на явочних квартирах лікували поранених і хворих.

Та знайшовся мерзотник, зрадник. І групу викрили. В січні 1944 р. гестапо заарештувало і закатувало Сомова Олександра Петровича, лікаря Капкана Олега Севаст'яновича, фармацевта Трояновського Аліка... Понівечені і роз'їдені валном тіла їх 10 березня 1944 р. дістали з ями, де було понад 200 трупів...

Чи не останньою загиблою з аптеки №1 стала Звонська Аня, яку заарештували 7 чи 8 березня 1944 р., а закатували напередодні визволення міста. Що ми знали про неї?

Проїшли роки... Відбудова, перебудова, пенсія...

Гортаючи сторінки старого альбому та перебираючи статті з «Уманської зорі», натрапила на матеріали, які сколихнули пам'ять і спонукали до пошуків, зустрічей, спогадів старожилів. М.А.Вальдман, заступник голови ради ветеранів міста дала координати Анни Кузьмівни Новак — племінниці Звонської Ані. Ми зустрілися і вона передала єдине, яке збереглося в родині, фото своєї тьоті та повідомила її біографічні дані. А в редакції «Уманської зорі» люб'язно надали багаторічні підшивки газет. На фото Звонська Аня, працівник аптеки №1, що була по вул. Радянській. Після війни під аптекою завалилися катакомби, її розібрали, тепер на тому місці магазин.

Аня народилася 6 жовтня 1924 р. в селі Серебря Біршадського району Вінницької області в родині колгоспників. В 1941 році закінчила 9 класів Уманської середньої школи №21 (тепер школа №14), в 1942 році навчалась у фармшколі, потім працювала в аптеці №1. (Крім штатних працівників в аптеках були й учні фармшколи. Так О.П.Сомов, даючи аусвайси, рятував людей від примусового вивозу до Німеччини). Жила Аня по вулиці Клари Цеткін, 15 в одинокій Ірині Метельської, звідки й пішла в свою останню тернисту і страдницьку дорогу. Молода (їй не виповнилось ще й 20-ти), весела, життєрадісна, вона любила життя і хотіла жити, та більш за все любила свою Батьків-

щину, яку захищала, як могла. Казали, що під час обшуку в неї знайшли пісню, слова якої були пересторогою для легковажних та надією на повернення наших захисників.

(Слова цієї пісні були надруковані в «Уманській зорі» 9.06.1999 р. в ст. «Як зберегли аптеку»).

«Молодые девушки немцам улыбаются, Позабыли женщины о своих мужьях, Только лишь родители горем убиваются, Горько плачут, бедные, о своих сынах. Но настанет времячко, притетят любимые, Как же вы их, девушки, будете встречать? Ведь торговлю чувствами, ведь торговлю ласками Невозможно, девушки, будет оправдать».

Але ж пісня — не привід для страсти!

Аня була членом підпільної групи Сомова та прізвище її там не фігурує. В умовах суворой конспірації списків, мабуть, не складала.

В статті С.Кравчука «Юність гартувалась у борні» («УЗ» 8.06.1977 р.) одна з підпільниць «...вскрешає в пам'яті образи друзів своєї юності Звонської Ані, Трояновського Аліка, Ковбасюк Ані, які, наражаючись на смертельну небезпеку, допомагали врятувати радянських воїнів».

А такою (фото 2) ми з друзями

побачили Аню 10 березня 1944 р. в святий день визволення міста на задвірках тодішньої тюрми по дорозі до перевалки (овочевої бази), що була в кінці вул. Урицького...

Вона лежала на голій землі з простреленою головою. Красиве обличчя її носило сліди жорстоких тортур, було в фіолетово-жовтих синцях. Моторшне видовище!.. Навіть уявити страшно, що пережила ця беззахисна дівчина у свої смертний час...

І коли в газеті «Уманська зоря» від 10 березня 1977 р. в статті журналіста В.Двойріна «Фашисти сіяли смерть» побачила безіменне фото, відразу ж пізнала: це вона, наша Аня! З усією відповідальністю підтверджую це! (Тоді я була ученицею в аптеці №2, куди до своїх подруг Музики Мані і Бондар Наді навідувалась Аня, то ж бачила і знала її живою).

Хто зробив фото і де воно знаходиться тепер — вяснити не вдалося. Може, хто знає — відукніть.

Батько і двоюрідний брат Ані забрали тіло загиблої, возом довели додому і поховали в рідному селі Серебрії (а не в Удичі, як помилково вказувалося раніше).

На могилі хрест і фото з написом «Анна Корнівна Звонська. 6.10.1924 р. — 8.3.1944 р.»

Світле ім'я її носять дві племінниці, які народились після війни.

Прізвища ж Ані немає і в Акті комісії по виявленню злодіянь фашистів в Умані (під головуванням Нарцева П.І.)... Воно й зрозуміло: акт складено 13 березня 1944 року, а тіло Ані й багатьох інших забрали родичі ще 10-11 березня. Та фото №2 красномовніше будь-яких списків!

Замучені, закатовані, розстріляні — не жертви, а герої, які покляли своє життя на вітарі Великої Перемоги. І наш святий обов'язок — відродити їх імена.

Вважаю необхідним до 70-річчя визволення Умані підняти клопотання про представлення до урядових нагород керівника підпільної групи медиків і фармацевтів Сомова Олександра Петровича та інших учасників цієї групи.

На алеї Слави спорудити стелу чи меморіальну дошку з прізвищами народних месників всіх 5-ти патріотичних груп.

Поет Роберт Рождественський закликав:

«Люди! Покуда сердца стучатся, — Помните, какой ценой завоевано счастье, — Пожалуйста, помните!»

Вспомним всех поимённо, Горем вспомним своим... Это нужно — не мёртвым! Это нужно — живым».

О.ЧЕРНЕЦЬКА, учасник війни, ветеран праці.